

KVALITETSREDOVISNING LÄSÅRET 2008-2009

för

Förskola

**Förskola/
förskoleområde**

Tummarps förskolor

Förskolerektor

Julio García Atterström

Bengt Andersson

Borås stad

Kvalitetsredovisning i
förskolan görs utifrån
Läroplanen Lpfö 98 och
de Allmänna råden
för Kvalitet i förskolan

Innehåll

Inledning

1. Bakgrundsfakta

2. Kvalitetsarbetet

3. Förutsättningar förskolan

3.1 Ledning

3.2 Andel förskollärare

3.3 Sjukfrånvaro på rektorsområdet

3.4 Vikarieanvändning

3.5 Kompetensutveckling

3.6 Personaltätthet och gruppammansättning

3.7 Närvarostatistik

3.8 Lokaler och utemiljö

4. Arbetet i verksamheten -Förskolan

4.1 Normer och värden

4.2 Utveckling och lärande

4.3 Barns inflytande

4.4 Förskola och hem

4.5 Övergångar

4.6 Övrigt

4.7 Uppföljning av åtgärder för förbättring från förra läsåret 07/08

5. Gemensamma områden

5.1 Insatser för barn i behov av stöd

5.2 Barn med utländsk bakgrund

5.3 Arbetet med hälso- och livsstilsfrågor

6. Bedömning av måluppfyllelse och åtgärder för förbättring - Åtgärdsplan

7. Beslut och ansvarig för kvalitetsredovisningen

Inledning

KR-dokumentet består av två delar, själva kvalitetsredovisningen samt en lathund med förklaringar och exempel på rutor och tabeller som ska fyllas i. Kvalitetsredovisningen innehåller länkar till lathunden. Klicka på dem för att se ytterligare förklarande text och exempel. Använd *tillbaka-pilen* längst upp till vänster på skärmen för att komma tillbaka till kvalitetsredovisningsdelen.

Allmänt om ”Kommentarrutorna ”

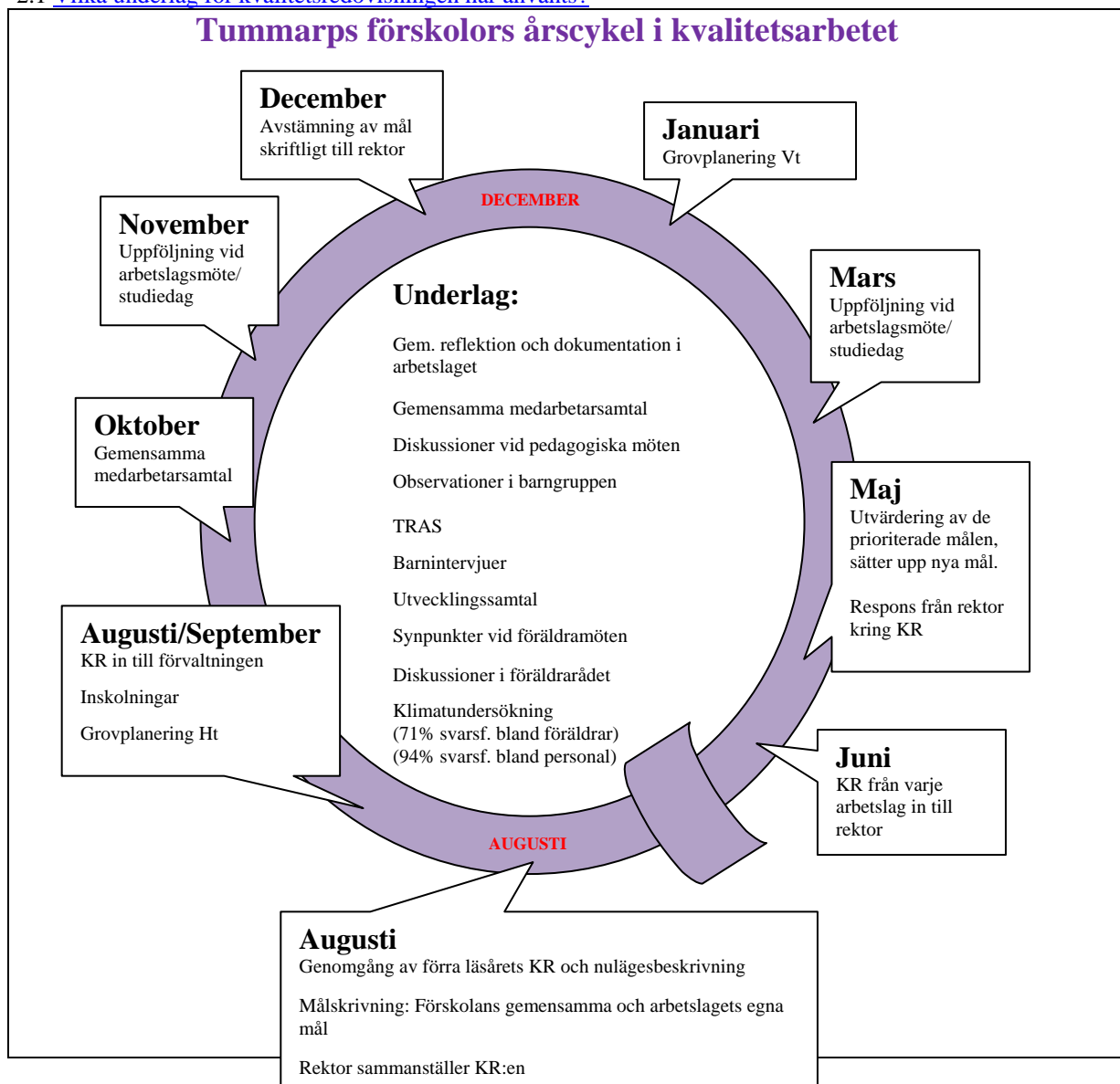
Dessa rutor är frivilliga att fylla i och används när man vill förtydliga eller förklara något i samband med självskattningen eller ett resultat.

1. Bakgrundsfakta

Förskolans namn	Tummarps förskolor
Rektorer	Julio García Atterström och Bengt Andersson
Kort beskrivning av organisering av förskolan	Tummarps förskolor består av fyra olika förskolor, belägna i fyra olika byggnader i Dalsjöfors tätort. Det finns två avdelningar i varje förskola, där åldersindelningen är 0,6-3 år och 4-5 år. Ledningen består i delat ledarskap mellan två rektorer som tillsammans ansvarar för rektorsområdets alla verksamheter.
Upptagningsområdets sociala karaktär	Förskolorna tar emot barn från själva samhället och den omgivande landsbygden. De flesta barnen bor i villa med sina föräldrar. Förvärvsfrekvensen är relativt hög i upptagningsområdet. I förskolorna finns mycket få barn (7%) med annat modersmål än svenska. Grupperna är relativt stabila, med få omflyttningar under de 3-5 år som barnen tillbringar i förskolan.

2. Kvalitetsarbetet

2.1 Vilka underlag för kvalitetsredovisningen har använts?*

1. Vi genomför de enkäter och uppföljningar som beslutats, t ex klimatundersökning, IUP och annat på kommun/kommundelnivå. Vi skriver kvalitetsredovisning och lämnar in i juni. Kvalitetsredovisningen leder dock inte till diskussioner och upplevs inte som ett levande dokument. Kvalitetsarbetet kan sägas vara mer spontant än systematiskt.
2. Vi har en kvalitetskalender där systematiska insatser som enkäter och uppföljningar finns med. Varje arbetslag skriver kvalitetsredovisning i juni som analyseras och mål och åtgärder för förbättringar tas fram. Kvalitetsredovisningen upplevs inte tillföra något i kvalitetsarbetet. Kvaliteten på diskussioner om verksamheten och måloppfyllelse som förekommer arbetslagen hållen en ojämn nivå.
3. Vi har en kvalitetskalender där systematiska insatser som enkäter och uppföljningar finns med. Denna kvalitetskalender utgör grunden för vårt kvalitetsarbete. Varje arbetslag arbetar med kvalitetsredovisningen under hela året. Resultatet analyseras och mål och åtgärder för förbättringar tas fram. Arbetet leder till diskussioner kring verksamheten och måloppfyllelse. Dessa analyser påverkar ledning, organisation och resurstilldelning. Kvalitetsredovisningen är väl förankrad och upplevs viktig.

1	på väg mot	2	på väg mot	3
			x	

Kommentar

Årscykeln ovan introducerades i samband med uppföljningen av kvalitetsredovisningen, som rektor hade med varje arbetslag i maj-juni. Vid det skedet började arbetslagen gemensamt fundera på nya mål för det kommande läsåret. Vi har även gjort om strukturen i Borås Stads mall för kvalitetsredovisning så att den bättre motsvarar strukturen i ett projektarbete. Vi vill tillämpa ett projektinriktat arbets sätt i vårt kvalitetsarbete, vilket går hand i hand med läroplanens intentioner om ett i arbetslaget gemensamt ansvar att anpassa och utveckla verksamheten så att den på bästa sätt stödjer varje barns utveckling och lärande.

3. Förutsättningar förskolan

3.1 Ledning

Självskattning

1. Rektor har svårt att prioritera det pedagogiska uppdraget. Större delen av tiden går åt till administrativa sysslor. Rektor är till viss del delaktig i det pedagogiska samtalet.
2. Rektor har fokus på det pedagogiska uppdraget, men har svårt att fullt ut få tiden att räcka till. Det finns väldigt lite administrativt stöd. Rektor är till stor del delaktig i det pedagogiska samtal som pågår. I viss mån följer man upp resultat från olika enkäter och uppföljningar.
3. Rektor kan ha fokus på det pedagogiska uppdraget eftersom det finns administrativt stöd. Rektor initierar och leder det pedagogiska samtalet. Rektor har koll på att verksamheten bedrivs i enlighet med styrdokumentet och fungerar som stöd till sin personal. Rektor följer systematiskt upp resultaten från olika enkäter och uppföljningar.

1	på väg mot	2	på väg mot	3
			x	

Kommentar .*

I skolklimateundersökningen som genomfördes i maj 09 fick frågor som handlade om rektorns pedagogiska ledarskap låga värden bland personal. Den 15 mars 2009 anställdes en rektor på heltid på Tummarpskolan. Sedan dess har mycket mer tid och fokus börjat läggas på det pedagogiska uppdraget än vad som hade kunnat göras tidigare, då förskoleområdet enbart hade en halv rektorstjänst, som dessutom delades med skolan. Den administrativa bördan är fortfarande stor, då det administrativa stödet inte är helt tillfredsställande. Dåvarande och nuvarande rektor tillämpar ett dualt ledarskap på sina förskolor och skolor i rektorsområdet. Detta har förstärkt deras ledarskap, tack vare deras samlade kompetenser och erfarenheter.

3.2 Andel förskollärare

Mål tagna av fullmäktige

2007 andel förskollärare 61%

2008 andel förskollärare 64%

2010 andel förskollärare 74%

Förskoleområde	Andel förskollärare
Tummarp	57%

Kommentarer

En låg andel, som i mycket beror på att organisationen har flera barnskötare och utbildade personer som efter långa eller återkommande vikariat blivit inkonverterade, d v s tillsvidareanställda. Detta ligger som hinder för nyanställningar av utbildade förskollärare, så länge någon ordinarie personal inte går i pension eller de inkonverterade själva inte läser vidare. Under detta läsår har dock en barnskötare och en utbildad fått besked om antagning till utbildning för förskollärare, den ena genom valideringsutbildningen, den andra genom eget satsade heltidsstudier på högskolan. Det skulle enligt vår mening behövas en mer kommunövergripande satsning eller strategi än enbart valideringsutbildningen för att höja andelen utbildade förskollärare inom barnomsorgen den närmaste framtiden.

3.3 Sjukfrånvaro på rektorsområdet

Förskoleområde	Kvartal 1	Kvartal 4
Tummarps förskolor	7,36%	6,35%

3.4 Vikarieanvändning

Andel tillfällen vikarier tillsätts	Korta vikariat (kortare än 5 dagar)	Långa vikariat (5 dagar och uppåt)
0-25%		
25-50%	x	
50-75%		
75-100%		x

Kommentarer kring 3.3 Sjukfrånvaro och 3.4 Vikarieanvändning

Sjukfrånvaron är inte hög i någon av våra förskolor och mer än 25% av de korta vikariatet löses inom arbetslagen. Arbetslagen bokför numera i vilken utsträckning de löser olika frånvaro inom arbetslaget. Trots detta slår kostnaderna för timvikarier hårt ut i budgeten. Här behöver vi vara vaksamma så att sjukskrivningarna inom en närmare framtid inte ökar. Det p g a att arbetslagen av besparingskäl tvingas lösa ännu mer frånvaro själva.

3.5 Kompetensutveckling

Hur många timmars KU i snitt under ett år får förskollärare på din/dina förskola/förskolor? Här räknas studiedagar, kurser och övrigt som bedöms som KU.	52
--	----

Hur många personal har gått/går utbildning i Reggio Emilia-pedagogik?	Antal	Andel
	3	11%

	Antal
Hur många barnskötare har genomgått/genomgår validering till förskollärare under läsåret?	0
Hur många har gått barnskötarutbildningen för obehöriga?	1

Kommentarer kring kompetensutveckling

Detta läsår har det skett en stor kompetensutvecklingsatsning bland vår förskolepersonal i rektorsområdet. Här bör särskilt uppmärksammas satsningarna kring matematik (matteplattformen) och språk (TRAS), vilka har varit

mycket uppskattade av våra pedagoger. Resultaten av dessa satsningar syns tydligt i den dagliga verksamheten: Det pedagogiska landskapet ute på avdelningarna har ex förändrats till att hjälpa barnen att upptäcka matematiken i vardagen. TRAS fungerar i dag som ett mycket värdefullt verktyg för observation och tidig kartläggning av varje barns språkutveckling. Arbetet kring matteplattformen och TRAS har däremot inte alltid belysts på ett tydligt och relevant sätt för föräldrarna, något som resultaten från klimatundersökningen visar på.

Självskattning

1. KU initieras på olika nivåer som dock inte samverkar. Innehållet är spretigt och känns inte alltid relevant. Återkoppling sker aldrig eller väldigt sällan.
2. Innehållet i KU planeras utifrån behov uttalade på olika nivåer. Rektor beslutar om KU. Innehållet i KU följer ingen långsiktig linje utan bestäms utifrån aktuella behov. Återkoppling sker i viss mån.
3. Innehållet i KU upplevs relevant och beslutas av rektor utifrån en behovsinventering och långsiktig plan. Återkoppling sker i olika forum och vid flera tillfällen med syfte att följa upp KU.

1	på väg mot	2	på väg mot	3
			x	

Kommentar

Sedan vi är två rektorer i vårt rektorsområde har vi kunnat arbeta mer strategiskt tillsammans med vår personal. Vi har bl a skapat forum för pedagogiska diskussioner, s k "farthållarmöten". All personal arbetar i dag med gemensamma och mer specifika kvalitetsmål, framtagna efter gemensamma diskussioner på olika nivåer i verksamheten. För att kunna effektivisera vårt kvalitetsarbete behöver vi den närmaste tiden definiera en gemensam värdegrund samt få våra egna kvalitetsmål att harmoniera med förväntningarna i de nationella styrdokumenterna och i Borås Stads åtgärdsplan. En kompetensutvecklingsplan på både kort och lång sikt är under utformning och den kommer att förverkligas på olika nivåer. Planen kommer i mycket att harmoniera med de kompetensutvecklingsinsatser som finns i Borås Stads åtgärdsplan. I denna kompetensutvecklingsplan ska det också finnas en strategi för att på sikt öka andelen utbildade förskollärare i verksamheten.

På vilka sätt har kompetensutvecklingen bidragit till utveckling av verksamheten?

- Det pedagogiska landskapet ute på avdelningarna har ex förändrats till att hjälpa barnen att upptäcka matematiken i vardagen.
- TRAS fungerar i dag som ett mycket värdefullt verktyg för observation och kartläggning av varje barns språkutveckling, vilket bidrar till att eventuella brister upptäcks tidigt och relevanta åtgärder kan sättas i verk redan under förskoleåren.

3.6 Personaltäthet och gruppammansättning

Vår beräkning är följande barn/åa	Antal barn			
	Barn/åa	0-2,5 år	2,5 år och uppåt	Varav 15-tim plac
Lady	4,86	14		2
Lufsen	7,66		23	3
Mattisborgen	8,68		25	3
Villekulla	5,55	16		3
Katthult	5,20	15		2
Junibacken	7,96		23	1
Lila	5,32	18		3
Rosa	7,63		24	1

3.7 Närvarostatistik

Avdelning	Volymtimmar		Närvaro i %	
	Oktober 08	Mars 09	Oktober 08	Mars 09
Lady	337,1	378,3	77,6	69,2
Lufsen	650,05	638,8	65,4	64,2
Mattisborgen	802,42	811,17	65,9	70

Villekulla	464,37	470,53	61,7	73,3
Katthult	437,8	468,2	58,3	66,4
Junibacken	690,13	715,73	66,4	69,6
Lila	385,17	497,33	57,4	66,7
Rosa	706,28	750,28	61,7	65,7

Kommentarer kring 3.6 Personaltäthet och gruppsammansättning och 3.7 Närvarostatistik

3.8 Lokaler och utemiljö

1. Det finns inga eller få avskilda kontorsarbetsplatser, med tillgång till dator, internetuppkoppling och telefon för den pedagogiska personalen.
2. Det finns relativt god tillgång till avskilda kontorsarbetsplatser, med tillgång till dator, internetuppkoppling och telefon för den pedagogiska personalen.
3. Det finns god tillgång till avskilda kontorsarbetsplatser, med tillgång till dator, internetuppkoppling och telefon för den pedagogiska personalen.

1	på väg mot	2	på väg mot	3
	x			

Kommentar

Våra förskolor är belägna i lokaler som från början inte var byggda för förskoleverksamhet. Lokalerna har under åren delvis anpassats för att kunna erbjuda en godtagbar kvalitet. I det ingår dock inte att personalen ska ha god tillgång till avskilda kontorsarbetsplatser där det finns dator och internetuppkoppling. Fram till juni 09 hade inte alla förskolor tillgång till dator eller internet. I skrivande stund delar två avdelningar på en dator och en internetuppkoppling. Denna dator finns i personalrummet och används inte i arbete med barn.

Självskattning

1. Lokaler, miljö och material är inte så väl utformade att en varierad pedagogisk verksamhet möjliggörs. Det finns liten möjlighet att organisera enskilda aktiviteter och gruppaktiviteter.
2. Lokaler, miljö och material är utformade för att möjliggöra en varierad pedagogisk verksamhet till viss del. Det finns liten möjlighet att organisera enskilda aktiviteter och gruppaktiviteter.
3. Lokaler, miljö och material möjliggör ett arbetssätt som bygger på lek och temaarbete. Miljön inbjuder till lek och är utformad för aktiviteter i såväl stora som små grupper och för både lugna och livliga aktiviteter.

1	på väg mot	2	på väg mot	3
		x		

Kommentar

Som tidigare sagts är våra förskolor från början inte byggda för den verksamhet som ska bedrivas där. Lokalerna är med andra ord inte alltid utformade så att de möjliggör en varierad verksamhet, som stödjer både enskilda barns utveckling och lärande samt grupprocesser. Den möjlighet som arbetslagen har att anpassa sina lokaler efter behov är oftast liten, p g a trånga utrymmen och förekomsten av allför många små rum. På frågan om lokalerna är väl anpassade till verksamheten fick våra förskolor genomgående negativa resultat i klimatundersökningen.

1. Utomhusmiljön erbjuder relativt få möjligheter till stimulerande lekar och sysselsättning för aktuella åldersgrupper. Utevistelsen ger få möjligheter till lek och andra aktiviteter både i planerad miljö och i naturmiljö.
2. Utomhusmiljön erbjuder relativt många möjligheter till stimulerande lekar och sysselsättning för aktuella åldersgrupper samt är anpassad efter funktionshindrade. Utevistelsen ger vissa möjligheter till lek och andra aktiviteter både i planerad miljö och i naturmiljö.
3. Utomhusmiljön erbjuder många möjligheter till stimulerande lekar och sysselsättning för aktuella åldersgrupper samt är anpassad efter funktionshindrade. Utevistelsen ger goda möjligheter till lek och andra aktiviteter både i planerad miljö och i naturmiljö.

1	på väg mot	2	på väg mot	3
			x	

Kommentar

Några förskolor har utegårdar som är trånga och som består av lekutrustning som inte alltid är så väl anpassad till de åldersgrupper som finns på avdelningarna. Så gott som alla förskolor är dock placerade mycket nära natursköna områden som är trafikfria, vilket ökar möjligheterna för barngrupperna till stimulerande lekar och kreativa sysselsättningar i den närmaste utemiljön. I klimatundersökningen svarade de flesta föräldrarna att de är nöjda på frågan om utevistelsen bedrivs i en bra miljö.

4. Arbetet i förskolan**4.1 Normer och värden****Självskattning**

1. Vi har kommit en bit på väg i vårt värdegrundsarbete. Vårt arbete är dock inte förankrat hos alla. Vi uppmuntrar barn att uttrycka sin mening och bli respekterade för denna. Det pågår en levande diskussion kring personalens förhållningssätt. Samsyn saknas dock på vissa områden t ex kring hur man ser på olikheter i barngruppen.
2. Vi har ett fungerande värdegrundsarbete som sätter tydliga avtryck i verksamheten och som resulterar i att kunskap, när det gäller normer och värden, ökar både hos barn och pedagoger. Barn ges möjlighet att utveckla tolerans och förståelse för olika sätt att tänka och vara. Värdegrundsarbetet bidrar till att en god stämning finns på förskolan.
3. Vi utgår från barns uppfattningar och erfarenheter för att bygga vidare på frågor som handlar om solidaritet och människors lika värde oavsett kön, sexuell läggning, etnicitet, religion och funktionshinder. Personalen reflekterar systematiskt kring dessa frågor. Tid avsätts i personalgruppen för de demokratiska värdena och hur dessa kommer till uttryck i förhållningssätt och praktisk handling.

1	på väg mot	2	på väg mot	3
	x			

Kommentar

För närvarande finns det inte någon gemensamt väl definierad värdegrund med tillhörande beskrivning av förhållningssätt för alla Tummarps förskolor. Vid uppföljningssamtal av kvalitetsredovisningen med varje arbetslag uttrycker all personal att respekt och trygghet är grunderna för pedagogernas förhållningssätt och deras syn på barns utveckling och lärande.

För att utveckla ett gemensamt medvetet förhållningssätt behöver pedagogerna dock finna tid för möten där de tillsammans kan reflektera över sin egen syn på barn gentemot läroplanens kunskapsyn samt reflektera över hur detta kommer till uttryck i det praktiska arbetet med barnen.

Självskattning

1. De flesta barnen upplever förskolan som trygg och uppger att de trivs. Man kan se att det finns lust att lära. Det finns dock brister i rutinerna och arbetsro saknas till stor del. Mycket tid går åt till konfliktlösning.
2. Rutinerna fungerar tillfredsställande för det mesta på förskolan. Arbetsro saknas till viss del.
3. Förskolan upplevs lugn och det finns arbetsro. Man kan se att det finns lust att lära. Väldigt lite tid går åt till konfliktlösning.

1	på väg mot	2	på väg mot	3
				x

Kommentar

Av intervjuer, verksamhetsbesök och resultat från klimatundersökningen framgår att trygghet och trivsel är den dominerande bilden av klimatet i våra förskolor. Föräldrarna uttrycker sig mycket positiva om sin förskola och säger att deras barn trivs och har roligt. Föräldrarna upplever också att de blir bemötta med respekt och engagemang från personalen och känner stort förtroende för deras arbete.

Enligt personalen är mobbning eller annan kränkande behandling mycket ovanligt i förskolan. De olika arbetslagen arbetar återkommande med övningar i social och emotionell kompetens. Det finns dock ingen framtagen plan i detta avseende. Avdelningarna har utarbetade rutiner och trivselregler, som är väl kända av all personal och föräldrarna.

Uppföljning av likabehandlingsplanen

Innehållet i likabehandlingsplanen*	Ja	Nej
1. Likabehandlingsplanen uttrycker tydligt att verksamhetens ledning tar avstånd från alla tendenser till trakasserier och annan kränkande behandling.	x	
2. Likabehandlingsplanen anger en tydlig ansvarsfördelning mellan rektor/ansvarig och personal.		x
3. Likabehandlingsplanen är konkret och utgår från en aktuell kartläggning av verksamhetens behov som utgångspunkt för planerade åtgärder med en tydlig koppling till varje diskrimineringsgrund.		x
4. Likabehandlingsplanen beskriver rutiner för akuta åtgärder och uppföljande insatser.		x
5. Likabehandlingsplanen beskriver hur insatser ska dokumenteras.		x
6. Likabehandlingsplanen beskriver hur man ska kunna identifiera förekomst av kränkningar.		x

Självskattning

- Likabehandlingsplanen har tagits fram och implementeringen är igång. Likabehandlingsplanen beskriver hur planen årligen ska följas upp, utvärderas och vid behov revideras.
- Vi har ett fungerande verktyg i likabehandlingsplanen, som är förankrad bland barn, föräldrar och personal. Likabehandlingsplanen beskriver hur barn och personal ska medverka i arbetet med planen samt hur vårdnadshavare ska göras delaktiga i arbetet.
- Förskolan arbetar aktivt och framgångsrikt för att motverka kränkande behandling utifrån likabehandlingsplanen. Arbetet bedrivs systematiskt och förebyggande. Planen innehåller bl a en planering för personalens kompetensutveckling för att öka medvetenheten om förekomsten av och kunskap om diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling.

1	på väg mot	2	på väg mot	3
x				

Kommentar kring Likabehandlingsplanen

Tummarps förskolor har en likabehandlingsplan som är reviderad 081013. Vi anser inte att denna plan motsvarar en sådan likabehandlingsplan som lagen kräver, då den exempelvis saknar en specifik redovisning av verksamhetens behov, utifrån en aktuell kartläggning, som utgångspunkt för vilka insatser som avses påbörjas och genomföras under det kommande året. Planen saknar även en beskrivning av ansvarsfördelningen mellan rektor och personal. I planen står bl a att handlingsplaner skall upprättas på varje enhet utifrån de förhållanden som råder där. Inga sådana har blivit upprättade.

Vi behöver inom en mycket kort framtid kraftigt revidera vår likabehandlingsplan. Personal, föräldrar och barn/elever skall involveras i detta arbete. Planen skall dessutom bli ett levande dokument att arbeta och verka efter.

Övriga kommentarer kring resultaten under 4.1 Normer och värden:

Barn och föräldrar upplever sig som tidigare sagt vara trygga och bemötta med respekt på Tummarps förskolor. Samtidigt uppger många föräldrar i klimatundersökningen att de inte riktigt känner till målen som personalen arbetar efter och hur dessa förverkligas i vardagen. Här behöver vi både från lednings- och personalhåll bli mycket tydligare och belysa för våra uppdragsgivare vad de kan förvänta sig av verksamheten. Utarbetandet av en gemensamt väl definierad värdegrund och en gemensam arbetsplan för alla Tummarps förskolor ter sig därför vara en förutsättning för att kunna bli tydligare inför alla våra avnämare (föräldrar, barn, kollegor, rektor, skola, politiker, VC osv).

4.2 Utveckling och lärande

Lekinriktat arbetssätt

Hur ser arbetet med lekinriktat arbetssätt ut på den enskilda avdelningen?	<i>Pedagogerna använder sig av sånger, lek och rörelser i den dagliga verksamheten. Ur arbetslagens kvalitetsredovisningar framgår att leken aktivt och systematiskt används som ett pedagogiskt verktyg för att stödja barnens sociala och kreativa utveckling. Leken tycks däremot inte användas i lika hög utsträckning för att medvetet hjälpa barnen att utvidga sitt symboltänkande. Utbildningen i matteplattformen har däremot tillfört mycket kunskap och inspiration i sammanhanget.</i>
--	--

Matematik

Hur har matematikutvecklings-satsningen* i Borås Stad påverkat arbetet på den enskilda avdelningen?	<i>Tack vare utbildningen i matteplattformen används matematiken numera mycket i vardagen: Avdelningarna har bl a dukat fram en miljö på barnens höjd som inbjuder till mycket spontant byggande, konstruerande och skapande och där matematiken kan användas i olika former. Vid lek eller samlingar lyfter pedagogerna upp situationer där de uppmuntrar barnens symboltänkande.</i>
---	--

Språkutveckling

*Hur ser arbetet med språkutveckling ut på den enskilda avdelningen?	<i>All personal uttrycker i sina kvalitetsredovisningar att det är viktigt att alla barn ska kunna uttrycka sig på olika sätt i lek, skapande, drama, rörelse, sång och musik. Så gott som alla förskolor arbetar med ordlekar, rim, ramsor, sång, sagoberättelser, ordkort och bokstäver, någon gång under en vanlig arbetsvecka. Införandet av TRAS har medfört att vi på ett tidigare stadium kan upptäcka brister i verksamheten när det gäller att stödja barnens språkutveckling.</i>
--	---

Självskattning

1. Verksamheten bedrivs huvudsakligen på förskolan och aktiviteter utanför förskolan förekommer sällan.
2. Verksamheten bedrivs mestadels på förskolan men med inslag av aktiviteter utanför förskolan då och då. Närmiljön tas tillvara ibland.
3. Verksamheten bedrivs förutom på förskolan, i variationsrik lärmiljö. Närmiljön tas tillvara flitigt i verksamheten.

1	på väg mot	2	på väg mot	3
			x	

Kommentar

<i>Pedagogerna gör återkommande aktiviteter i närsamhället med de äldre barnen. Några avdelningar går och badar i Dalsjöbadet med sina fyra-femåringar varannan vecka, andra går ut i skogen eller till närbelägna Dalsjön varje vecka. Det görs även då och då besök till biblioteket. Under juni månad besöker dessa avdelningar djurparken i Borås. Avdelningarna med de yngre barnen gör ofta förekommande besök till det närmaste naturområdet.</i>
--

1. Det finns inte tillräckligt med datorer. Det saknas relevanta programvaror.
2. Det finns tillräckligt med datorer. Datorn används relativt lite i verksamheten.
3. Datorn är ett naturligt inslag i verksamheten och används som pedagogiskt verktyg i vardagen. Det finns relevant programvara.

1	på väg mot	2	på väg mot	3
x				

4.3 Barns inflytande

Självskattning*

1. Vi uppmuntrar barnen att ta egna initiativ i olika situationer. Vi uppmuntrar lekar och spel där barnen kan utveckla sin förmåga att ta initiativ och vara delaktiga. Vi har kunskap om hur och när vi ska engagera barnen och ge dem inflytande i verksamheten.
2. Vi bemöter barnens behov och initiativ med lyhördhet och respekt. Vi reflekterar regelbundet kring hur vi kan vidareutveckla formerna för barnens inflytande. Vi kan beskriva på vilka sätt och i vilken omfattning barnen faktiskt har inflytande och vilka resultat detta inflytande leder till.
3. Vi utformar verksamheten med barnens behov, intressen och tidigare erfarenheter som grund och låter barnen ha inflytande och medverka i utveckling av verksamheten. När vi utvärderar verksamheten är barnens synpunkter en grund för förändring/utveckling. Vi ger barnen inflytande över sin egen tillvaro i vardagliga situationer.

1	på väg mot	2	på väg mot	3
		x		

Kommentar

I Allmänna råd för kvalitet i förskolan står på sid 25, "Ett sätt att öka medvetenheten om det egna arbetet är att i olika former dokumentera, synliggöra och reflektera över förskolans processer och på så sätt fånga i vilka situationer barn lär, utvecklas och mår bra. Det är viktigt att dokumentations- och reflektionsarbetet ses som en del i det dagliga arbetet tillsammans med barnen och inte något som ligger vid sidan av."

För att utveckla och anpassa verksamheten efter barnens behov behöver pedagogerna som tidigare sagt finna tid för möten där de tillsammans kan reflektera över det som sker i vardagen, vilka signaler de får från både barn och deras föräldrar, relatera dessa till de mål man har på avdelningen och studera vilka åtgärder som behöver sättas i verk.

Självskattning

1. Barnen har inflytande över formerna för sitt lärande och innehållet i verksamheten. Inflytandet sker mestadels spontant. Barn väljer sina aktiviteter inom ramen för den fria leken. Barn får ta visst ansvar i olika rutinsituationer.
2. Barnen har inflytande över formerna för sitt lärande och innehållet i verksamheten genom ett strukturerat arbetssätt. Planeringen görs synlig för barnen. Allt slags material finns tillgängligt i barnens höjd. Barn får ta ansvar i olika rutinsituationer.
3. Barnen har stort inflytande över formerna för sitt lärande och innehållet i verksamheten genom ett strukturerat arbetssätt. Barnintervjuer ligger till grund för planering av tema och inköp av material. Barnråd finns på förskolan. Det finns medvetenhet hos personalen kring inflytande för både pojkar och flickor.

1	på väg mot	2	på väg mot	3
		x		

Kommentar

Ett kort besök i verksamheten räcker för att kunna se och höra att personalen bemöter barnens behov och initiativ med lyhördhet och respekt. Vid t ex samlingar har barnen möjlighet att välja vad de vill göra utifrån synliga planeringar. Material finns oftast på barnens höjd. Barn ges rikliga tillfällen att ta ansvar för både sig själva och andra.

Pedagogerna själva upplever att de utifrån de förutsättningar som ges anpassar verksamheten efter barnens och familjens behov. I klimatundersökningen anger föräldrarna dock att de inte vet i vilken utsträckning deras barn kan påverka sin vardag. Föräldrarna är inte heller på det klara med på vilket sätt de kan påverka planeringen och genomförandet av verksamheten.

Vikten av att hela arbetslaget skapar tid för möten där en gemensam reflektion och dokumentation sker har tidigare uttryckts i andra sammanhang. Det är först när reflektionen kommer på papper som vi ser hur vi faktiskt har gjort och hur vi ska strukturera upp vårt fortsatta arbete.

4.4 Förskola och hem

Hur är kvaliteten på det	Samarbetet mellan förskolan och hemmen upplevs av både föräldrar och personal
--	---

dagliga mötet mellan personal och föräldrar? *	<i>som mycket positivt och förtroendefullt i klimatundersökningen. Föräldrarna anger även att utvecklingssamtalen fungerar som ett bra stöd för deras barns utveckling och att föräldramötena upplevs som meningsfulla och informativa.</i>
--	---

Självskattning

1. Vårdnadshavarna inbjuds till två utvecklingssamtal per år, vilka handlar om barns trivsel och utveckling och lärande. Det finns en inskolningsplan.
2. Vårdnadshavarnas synpunkter tas tillvara i planering och genomförande av verksamheten, så att barnet trivs, lär och utvecklas. Det finns en inskolningsplan som fungerar väl.
3. Vårdnadshavarna är förtroga med verksamhetens mål. Förskolan är tydlig i fråga om mål och innehåll så att vårdnadshavare ges möjlighet till inflytande. Det finns fungerande inflytanderåd på förskolan där föräldrar har denna möjlighet.

1	på väg mot	2	på väg mot	3
		x		

Kommentar

I klimatundersökningen framgår det att föräldrarna inte är förtroga med verksamhetens mål. Genomgående anger föräldrarna att de inte heller vet om de har möjlighet att påverka planeringen och genomförandet av verksamheten. Av resultaten tolkar vi att vi inte varit tydliga nog med att förklara mål och innehåll i förskolan. Vi har inte heller lyckats förklara för föräldrarna på vilket sätt de kan påverka verksamheten och i vilken grad vi tar vara på deras synpunkter.

Viktiga kanaler för påverkan som är fungerande i dag: Tummarpsrådet, föräldramöten, utvecklings- och inskolningssamtalen, den dagliga kontakten i tamburen, klimatundersökningen, förslagslådor och månadsbrev.

4.5 Övergångar

Vilka styrkor och svagheter finns i förskolans rutiner för övergång till förskoleklass/fritidshemmet?	<p><i><u>Som styrkor</u> kan nämnas att alla övergångar sker inom samma rektorsområde och att en överlämningsplan är framtagen. I denna plan finns det en angiven tidslinje med insatser från barnomsorgsassistent, rektor och pedagoger från både överlämnande förskola och mottagande förskoleklass.</i></p> <p><i><u>Som svagheter</u> kan nämnas att det i planen inte finns angivet vilket material och vilken information som ska föras över kring varje barn.</i></p>
På vilka sätt ägnas barn som behöver särskilt stöd särskild uppmärksamhet i samband med övergången till förskoleklass/fritidshemmet?*	<p><i>Svagheten ovan har gjort att relevant information angående barn i behov av särskilt stöd inte förts över i tid.</i></p> <p><i>Vi har av denna anledning börjat diskutera i båda skolformerna hur vi kan förbättra våra rutiner kring överlämningar. Både förskolan och skolan har haft tillfälle att fördjupa sig i de juridiska aspekterna av sekretessen i våra olika verksamheter (förskola, förskoleklass och skola). En revidering av överlämningsplanen väntar.</i></p>
Vilka rutiner finns för överlämnande av åtgärdsprogram?	<p><i>I våra diskussioner har vi kommit fram till följande huvudriktningar:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Alla som lämnar sina barn i våra verksamheter skall känna sig trygga i att inte fler än absolut nödvändigt har insyn i deras privatliv.</i> • <i>Åtgärdsprogram är en allmän handling med <u>menbedömning</u>, d v s att innehållet prövas av överlämnande pedagoger, genom att man ställer sig frågan: ”Skulle jag tycka att det var OK att vem som helst pratade om mig om detta?”. Innehåll som anses vara känsligt eller icke relevant för mottagande förskoleklass stryks över.</i> • <i>Vid övergång till förskoleklassen gäller förskolans starka sekretess. Samtycke skall därför alltid inhämtas från föräldrar. Generalklausul kan dock tillämpas.</i>

4.6 Övrigt

Vilka ev andra insatser har förskolan gjort, som du bedömer vara de tre viktigaste för att öka måluppfyllelsen?

- *All pedagogisk personal utom förskollärarna stämplar i dag.*
- *En gemensam diskussion har ägt rum i hela kollegiet kring läroplanens 17 mål och hur vi på avdelningarna arbetar i vår strävan att nå dessa mål.*
- *Ouppkopplade äldre datorer med Windows XP i har också plockats in i vissa avdelningar (3 av 8). Målet är att det ska finnas en fungerande dator på varje avdelning, för att på olika sätt förtydliga vardagen för barnen och stödja deras språk- och matematikutveckling.*

4.7 Uppföljning av åtgärder för förbättring från förra läsåret 07/08

Dessa åtgärder var beslutade	Uppföljning
<p>Normer och värden samt uppföljning av likabehandlingsplanen</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Revidering av likabehandlingsplanen 2. Kontinuerligt diskutera respekt, solidaritet och ansvar 	<p>Normer och värden samt uppföljning av likabehandlingsplanen</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Ej gjort på ett tillfredsställande sätt. Läs ovan.</i> 2. <i>Har gjorts vid olika APT-möten i samband med en gemensam diskussion kring läroplanens 17 mål.</i>
<p>Utveckling och lärande</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Öka fokus på matematiken 2. Fortsatt arbete med TRAS 3. Lyfta fram arbetet med Portfolio och IUP 4. Lyfta fram arbetet med IUP 	<p>Utveckling och lärande</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>I samband med matteplattformen. Mycket lyckat. Läs ovan.</i> • <i>Verkligen ett lyft i verksamheten. Läs ovan.</i> • <i>Har fått en reell skjuts i samband med att avdelningarna fick skaffa digitala kameror och skrivare på sitt läromedelsanslag. Det finns numera också en uppkopplad dator i varje förskola.</i> • <i>IUP:ns roll i förskolan diskuteras fortfarande. Enligt politiskt beslut i Borås Stad får utvecklingsplaner kring barn förskolan inte kallas för IUP. Viktigt i sammanhanget att komma ihåg att det är verksamheten som utvärderas i alla lägen och inte barnets prestationer. Det är verksamheten som har (strävans-)mål kring barnet inte barnet självt.</i>
<p>Barns inflytande</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Göra barnen mer delaktiga i planeringen 	<p>Barns inflytande</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Barnen har gjorts mer delaktiga i planeringen av vardagen, men detta har inte inneburit att deras föräldrar har blivit medvetna om det. Arbetet kring mål och innehåll samt den gemensamma reflektionen däri har inte alltid funnits med som en punkt vid alla arbetslagsträffar. Vi behöver m a o arbeta vidare med denna åtgärd.</i>
<p>Förskola och hem</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bjuda in till information och diskussion om mål för förskolan 2. Fortsatt samverka med Tummarpsrådet 	<p>Förskola och hem</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>På de flesta föräldramötena har detta år funnits möjlighet för föräldrarna att diskutera någon fråga med personalen. Diskussionerna har mest handlat om tillämpningen av olika rutiner och regler, och inte så mycket om innehållet och planeringen i verksamheten.</i> 2. <i>Arbetet har intensifierats. Rådet har numera en hemsida på www.boras.se, där olika information och protokoll publiceras.</i>
<p>Övergångar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Revidering av handlingsplanen 	<p>Övergångar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Har inte gjorts än. Som tidigare sagt behöver vi arbeta vidare med denna åtgärd.</i>

5. Gemensamma områden

5.1 Insatser för barn i behov av stöd

5.2 Barn med utländsk bakgrund

5.3 Arbetet med hälso- och livsstilsfrågor

5.1 Insatser för barn i behov av stöd

Mål

- *Skollagen*

Förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen skall utgå från varje barns behov. Barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling skall ges den omsorg som deras speciella behov kräver. Lag (1997:1212). Skollagen 2 kap 3§

- *Läroplanen*

”Alla som arbetar i förskolan skall samarbeta för att erbjuda en god miljö för utveckling, lek och lärande och särskilt uppmärksamma och hjälpa de barn som av olika skäl behöver stöd i sin utveckling.”

”Den pedagogiska verksamheten skall anpassas till alla barn i förskolan. Barn som tillfälligt eller varaktigt behöver mer stöd än andra skall få detta stöd utformat med hänsyn till egna behov och förutsättningar.”

”Hänsyn skall tas till barnens olika förutsättningar och behov. Detta innebär att verksamheten inte kan utformas på samma sätt överallt och att förskolans resurser därför inte skall fördelas lika.”

- *Borås Stads skolplan*

Samtliga ledare i förskolan och rektorer ansvarar för:

- Elevvårdsinsatser i hög grad görs i förebyggande syfte.
- Åtgärdsprogram upprättas och följs upp kontinuerligt och antalet åtgärdsprogram redovisas i kvalitetsredovisningen.
- Resurser garanteras de barn och elever som är i behov av särskilt stöd.
- Tillgodose behovet av specialpedagoger och elevvårdande personal.

Samtliga ledare i förskolan ansvarar för:

- Barn med försenad språkutveckling tidigt uppmärksammas så att rätt stöd kan sättas in.

<u>Förskoleområde</u>	<u>Antal barn med åtgärdsprogram</u>
Tummarps förskolor	5
<u>Förskoleområde</u>	<u>Antal ärenden/uppdrag varje specialpedagog har en typisk arbetsvecka</u>
Tummarps förskolor	4

Vilka insatser/förändringar har gjorts i verksamheten där det finns barn som är i behov av särskilt stöd?*	<ul style="list-style-type: none"> • Tillrättaläggning av lekmiljön för extra språkstimulans • Användning av sociala berättelser och bildscheman för barn med autism • Tidigare lagd överflytning av treåring till avdelning med äldre barn • Avskiljning av olika lekhörnor med hjälp av draperier
--	---

5.2 Barn med utländsk bakgrund

Definitioner

Utländsk bakgrund: barnet själv och/eller båda föräldrar är födda utomlands. (definition enl SIRIS)

Mål

- *Läroplanen*

”Förskolan kan bidra till att barn som tillhör de nationella minoriteterna och barn med utländsk bakgrund får stöd i att utveckla en flerkulturell kulturtillhörighet.”

”Förskolan skall medverka till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att både utveckla det svenska språket och sitt modersmål.”

”Förskolan skall sträva efter att varje barn som har ett annat modersmål än svenska utvecklar sin kulturella identitet samt sin förmåga att kommunicera såväl på svenska som på sitt modersmål.”

Antalet barn med annat modersmål än svenska.*	Förskola	Totalt antal barn	Varav barn med annat modersmål
	Alprosgården	37	1
	Tummarpsgården, pavilj.	38	3
	Tummarpsgården, läkarv.	41	3
	Dalhem	40	4

Hur många språkstödjare finns på respektive förskola och i vilka språk?	Språk	Antal % tjänst språkstödjare
	0	

[Hur ser kvaliteten på verksamheten ut](#) för barn med annat modersmål?*

Som positivt: Våra barn med annat modersmål än svenska talar relativt obehindrat svenska och sitt modersmål. Vi har anpassat både miljön och verksamheten för att göra den mer språkstimulerande för dessa barn. Barnen har dessutom erbjudits en längre vistelse på avdelningen för att kunna få extra stöd i sin språkutveckling. Föräldrarna har ombetts att ha med sig böcker, sånger/musik, föremål eller bilder med anknytning till deras kultur och traditioner.

Som negativt: Av ekonomiska skäl har våra barn med annat modersmål än svenska inte erbjudits något modersmålsstöd. Vi har i verksamheten inte personer som talar dessa barns modersmål heller, men väl flera personer som har lång erfarenhet av att arbeta i multietniska miljöer.

5.3 Arbetet med hälso- och livsstilsfrågor

Mål

- *Medborgarkontrakt Borås Stad*
- Vi har rutiner och arbetar förebyggande för att barnen ska ha en trygg och säker miljö.
- Vi låter alla heltidsbarn vara ute varje dag.
- Vi erbjuder näringsriktig mat utifrån kommunens riktlinjer. Lunchen ska ge 30 procent av det dagliga behovet av energi och näring. De barn som äter frukost, lunch och mellanmål ska få 75 procent av det dagliga behovet.
- Vi erbjuder vegetarisk kost, och specialkost till alla som av medicinska och etiska skäl behöver det.

- *Allmänna råden Kvalitet i förskolan*

Måltidernas kvalitet är av betydelse både som förutsättning för trivsel och lärande och för att bidra till hälsa och goda kostvanor.

Är förskolan certifierad som säker och trygg förskola? Vilket år?

Ja, sedan år 2006.

6. Bedömning av måluppfyllelse och åtgärder för förbättring – Åtgärdsplan

Borås Stads prioriterade områden enligt åtgärdsplan:	
Kvalitetsarbete Underlag1	
Analys	<i>Kvalitetsarbetet skall kopplas till verksamhetens behov och bl a utgå från resultaten i klimatundersökningen samt diskussioner vid medarbetarsamtal och föräldramöten.</i>
Mål	<i>Att öka kvaliteten i det stöd som förskolan i samarbete med hemmen ska ge varje barn att utvecklas och lära utifrån sina egna behov och förutsättningar.</i>
Strategi	<ul style="list-style-type: none"> • Systematiskt arbete med kvalitetsmål utifrån ett tydligt kvalitetshjul. • Gemensamma kvalitetsmål för hela förskoleområdet och specifika för varje avdelning sätts upp vid startveckan i augusti. • Tid för pedagogiska möten i varje arbetslag skapas, där kvalitetsarbetet diskuteras och följs upp.
Tid	Pågående under hela läsåret
Ansvar	Rektor och varje arbetslag
Utvärdering – förväntade effekter	<i>Kvalitetsarbetet blir en av framgångsfaktorerna i utvecklingen av förskoleverksamheten.</i>
Barn och elever i behov av särskilt stöd underlag1 underlag2	
Analys	<i>Relevant information kring barn i behov av särskilt har inte förts över vid överlämningsamtal förskola-förskoleklass.</i>
Mål	<i>Att barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling ska ges den omsorg som deras speciella behov kräver.</i>
Strategi	<ul style="list-style-type: none"> • Revidering av handlingsplanen för överlämning förskola-förskoleklass • Fördjupade studier och diskussion hos personal i både förskola, förskoleklass och skola kring sekretessbestämmelser i de olika verksamheterna
Tid	Höstterminen 09
Ansvar	Rektor
Utvärdering – förväntade effekter	<i>En ändamålsenlig handlingsplan som anger tydliga riktlinjer för vilken dokumentation som ska följa med barnet till förskoleklassen.</i>
Barn och elever med annat modersmål än svenska underlag 1 underlag2	
Analys	<i>Omkring sju procent av våra barn har ett annat modersmål än svenska. Deras kulturella bakgrund uppmärksammas på olika sätt i den dagliga verksamheten. Barnens tvärkulturella identitet stöds så som deras språkutveckling i svenska. Språkstöd i det egna modersmålet borde också erbjudas, men uteblir p g a ekonomiska skäl.</i>
Mål	<ul style="list-style-type: none"> • Att våra förskolors arbete präglas av ett interkulturellt förhållningssätt där olika kulturer ses som en tillgång. • Att särskilt uppmärksamma att barn med annat modersmål än svenska erbjuds kontinuerligt språkstimulans i svenska och i de fall då kompetensen finns bland pedagogerna även i det egna modersmålet.
Strategi	<ul style="list-style-type: none"> • Vi anpassar miljön och verksamheten för att göra den mer språkstimulerande för dessa barn. • Vi erbjuder barnen en längre vistelse på avdelningen för att kunna få extra stöd i sin språkutveckling. • Vi ber föräldrarna att ta med sig till avdelningen böcker, sånger/musik, föremål eller bilder med anknytning till deras kultur och traditioner.
Tid	Pågående under hela läsåret

Ansvar	Rektor och varje arbetslag
Utvärdering – förväntade effekter	Barnen utvecklar en tvärkulturell identitet och lär sig att tala en rik och nyanserad svenska.
Språkutveckling/Läsutveckling underlag 1	
Analys	Språk och lärande hänger ouplösligt samman, så som språk- och identitetsutveckling. Tack vare införandet av TRAS har vi kunnat upptäcka brister i verksamheten och åtgärda dessa i tid, så att barn får ett bättre stöd i sin språkutveckling. Vi vill här särskilt komma ihåg att språk inte ska vara liktydigt med talat eller skrivet sådant. Språk, lärande och identitet kan skapas med hjälp av olika uttrycksmedel och förstås med hjälp av olika sinnen.
Mål	Att våra förskolors arbete ska hjälpa varje barn att utveckla ett rikt och nyanserat språk och därigenom stärka deras lärande och identitet.
Strategi	<ul style="list-style-type: none"> • Alla barn ska kunna uttrycka sig på olika sätt i lek, skapande, drama, rörelse, sång och musik. • Att alla förskolor fortsätter att arbeta i vardagen med ordlekar, rim, ramsor, sång, sagoberättelser, ordkort och bokstäver. • Att material som inbjuder till lek och samskapande läggs fram på barns höjd. • Fler pedagoger utbildas i TRAS
Tid	Pågående hela läsåret
Ansvar	Rektor, specialpedagog och varje arbetslag
Utvärdering – förväntade effekter	Barnen lär sig att tala ett rikt och nyanserat språk.
Matematik underlag 1	
Analys	Utbildningen i matteplattformen har varit mycket uppskattad bland vår personal. Det pedagogiska landskapet ute på avdelningarna har förändrats. Vanlig lekutrustning som tidigare legat huller om buller i ett hörn har nu placerats på hyllor eller i skåp enligt olika system. Mattespråket är vidare närvarande vid samlingar på nästan samma självklara sätt som årstiderna eller vilken mat man ska äta till lunch.
Mål	<ul style="list-style-type: none"> • Att våra förskolors arbete ska hjälpa varje barn att utveckla sin förmåga att upptäcka och använda matematik i meningsfulla sammanhang. • Att hjälpa barnet att utveckla sin förståelse för grundläggande egenskaper i begreppen tal, mätning och form samt sin förmåga att orientera sig i tid och rum.
Strategi	<ul style="list-style-type: none"> • Avdelningarna har bl a dukat fram en miljö på barnens höjd som inbjuder till mycket spontant byggande, konstruerande och skapande och där matematiken kan användas i olika former. • Vid lek eller samlingar lyfter pedagogerna upp situationer där de uppmuntrar barnens symboltänkande.
Tid	Pågående under hela läsåret
Ansvar	Rektor och varje arbetslag
Utvärdering – förväntade effekter	Matematiken används som ytterligare ett språk i vardagen.

<u>Ledarskap – styrning och ledning</u> <u>underlag1</u>	
Analys	<i>I skolklimateundersökningen som genomfördes i maj 09 fick frågor som handlade om rektorns pedagogiska ledarskap låga värden bland personal. Den 15 mars 2009 anställdes en rektor på heltid på Tummarpskolan. Sedan dess har mycket mer tid och fokus börjat läggas på det pedagogiska uppdraget än vad som hade kunnat göras tidigare. Det finns ett behov och en önskan bland personalen att arbeta fram gemensamma rutiner och förhållningssätt som ska gälla för hela förskoleområdet.</i>
Mål	<ul style="list-style-type: none"> • Att våra förskolors rektor skapar system och rutiner för kontinuerlig planering, uppföljning och utvärdering av förskolans verksamhet • Att rektor skapar system och rutiner för hur resultaten tas tillvara så att de leder till förbättring av kvaliteten.
Strategi	<ul style="list-style-type: none"> • Definiera en gemensam värdegrund och arbetsplan • Skapa forum för pedagogiska diskussioner i och mellan arbetslagen • Införa gemensamma medarbetarsamtal i arbetslagen, kopplade till uppdraget • Fortsätta att utveckla förskolans utvecklingsplan kring varje barn och diskutera hur barns utveckling bör dokumenteras ur ett barns perspektiv • Se över rutiner för dokumentation av barns trivsel, utveckling och lärande (däri även diskutera hanteringen av TRAS-scheman) • Systematiskt kvalitetsarbete kopplat till verksamhetens behov och förutsättningar, utvärderingar i arbetslagen samt styrdokumentet och Åtgärdsplanen
Tid	<i>Pågående under hela läsåret</i>
Ansvar	<i>Rektor</i>
Utvärdering – förväntade effekter	<i>En förskola där alla trivs, utvecklas och lär utifrån var och ens behov och förutsättningar.</i>
<u>Bedömning för lärande</u>	
Analys	<i>Att göra barnen medvetna om hur de lär är enligt professorn i förskolepedagogik Ingrid Pramling avgörande för barnets fortsatta lärande och utveckling. Enligt Pramling kan en del barn lära genom att uppfatta och härma, andra gör det genom att testa olika alternativ, andra anser att de har lärt sig en sak när de gör den. Det riktiga lärandet når barnet, menar Pramling, först när hon förstår och associerat det hon har gjort, tränat på, testat, härmat eller uppfattat. Lärandet uppstår dessutom i ett socialt sammanhang. Det är av denna anledning viktigt att alla utvärderingar av måluppfyllelse bl a behandlar i vilka situationer som barnet visar intresse, gensvar och hur hon lärt sig.</i>
Mål	<ul style="list-style-type: none"> • Att arbetslagen blir medvetna om hur omsorg och pedagogik kan förenas samt hur olika kunskapsformer (att uppfatta, att härma, att testa, att göra och att förstå) kan uppstå i samspel med omgivningen. • Att barnen görs medvetna om hur de lär och formar sin egen kunskap i processen uppfatta > härma > testa > göra > förstå, och hur detta sker i samspel med andra.
Strategi	<i>Vi kommer att börja arbeta med detta område i samband med studiedag i mitten av vårterminen. Relevant litteratur ska läsas in och behandlas i seminarieform.</i>
Tid	<i>Vt 2010</i>
Ansvar	<i>Rektor och varje arbetslag</i>
Utvärdering – förväntade effekter	<i>Barnen blir medvetna om vilka strategier de använder för att lära sig.</i>

Övriga områden – utifrån läroplan och andra styrdokument	
Normer och värden/skolan som arbetsplats samt uppföljning av likabehandlingsplanen underlag1	
Analys	<i>Det finns en övergripande likabehandlingsplan för kommundelen men det har inte utarbetats någon specifik för Tummarps förskolor. Det finns ingen gemensam arbetsplan för verksamheten i alla förskolor.</i>
Mål	<ul style="list-style-type: none"> • Att vi utarbetar en gemensam väl definierad värdegrund och arbetsplan för alla Tummarps förskolor • Att förskolans likabehandlingsplan blir ett levande dokument som är känt av barnen och deras vårdnadshavare • Att planen uppfyller de krav som finns i lagen
Strategi	<ul style="list-style-type: none"> • En gemensam värdegrund med tillhörande arbetsplan definieras. Denna förankras bland all personal och alla föräldrar i förskoleområdet. • En specifik likabehandlingsplan för förskolan utarbetas. Personalen, barnen och vårdnadshavare blir delaktiga i detta arbete. • Planen följs upp och utvärderas i samband med samling, föräldramöte och vid möte i Tummarpsrådet.
Tid	<i>Pågående under hela läsåret</i>
Ansvar	<i>Rektor, varje arbetslag och Tummarpsrådet</i>
Utvärdering – förväntade effekter	<i>En förskola där alla trivs, utvecklas och lär utifrån var och ens behov och förutsättningar.</i>
Barns inflytande underlag1	
Analys	<i>Barnen görs delaktiga i planeringen av vardagen, men detta har inte inneburit att deras föräldrar har blivit medvetna om det. Arbetet kring mål och innehåll samt den gemensamma reflektionen däri har inte alltid funnits med som en punkt vid alla arbetslagsträffar.</i>
Mål	<ul style="list-style-type: none"> • Att personalen hittar former för egen gemensam reflektion, där barnens behov och tankar synliggörs och dokumenteras. • Att personalen utvecklar rutiner där målen och innehållet tydliggörs för barnen och där det görs en koppling till barnens olika inlärningsstrategier.
Strategi	<ul style="list-style-type: none"> • Fast punkt i dagordningen vid arbetslagsträffar, där vi ställer oss frågor som "I vilka situationer ser vi att vi har förhållit oss på detta vis?", "I vilka sammanhang visar barn intresse och respons?", "På vilket sätt har de lärt sig i dag? Hur har vi gett dem respons?". • Vi utvecklar vår kompetens i digital dokumentation, så att vi till vardags kan synliggöra för barnen målen och innehållet i verksamheten med hjälp av bilder och enkel text.
Tid	<i>Pågående under hela läsåret</i>
Ansvar	<i>Rektor och varje arbetslag</i>
Utvärdering – förväntade effekter	<i>Barn som känner igen sig i verksamheten och känner lust att lära. Verksamheten ger barnen möjligheter att lyckas!</i>
Förskola och hem underlag1	

Analys	<p><i>Samarbetet mellan förskolan och hemmen upplevs av både föräldrar och personal som mycket positivt och förtroendefullt i klimatundersökningen. Föräldrarna anger även att utvecklingssamtalen fungerar som ett bra stöd för deras barns utveckling och att föräldramötena upplevs som meningsfulla och informativa.</i></p> <p><i>Däremot framgår det i klimatundersökningen att föräldrarna inte är förtroga med verksamhetens mål. Genomgående anger föräldrarna att de inte heller vet om de har möjlighet att påverka planeringen och genomförandet av verksamheten. Av resultaten tolkar vi att vi inte varit tydliga nog med att förklara mål och innehåll i förskolan. Vi har inte heller lyckats förklara för föräldrarna på vilket sätt de kan påverka verksamheten och i vilken grad vi tar vara på deras synpunkter.</i></p>
Mål	<ul style="list-style-type: none"> • Att föräldrarna blir medvetna om målen och innehållet i verksamheten. • Att föräldrarna blir medvetna om vilka möjligheter de har att påverka verksamheten i förskolan.
Strategi	<ul style="list-style-type: none"> • I samband med föräldramöten förklarar vi för föräldrarna vilka möjligheter de har att påverka skolverksamheten • I samband med föräldramöten informerar vi också om de mål och det innehåll som vi kommer att arbeta med under läsåret. Vi förklarar även syftet. • I samband med möte i Tummarpsrådet följer rektor upp årets kvalitetsarbete och ber föräldrarna om respons. • I samband med föräldramöten och mötet i Tummarpsrådet presenteras och diskuteras resultaten från klimatundersökningen. • I samband med utvecklingssamtal belyser vi på vilket sätt vi har arbetat för att barnet ska känna sig tryggt och på vilket sätt vi har stöttat barnets utveckling och lärande.
Tid	<i>Pågående hela läsåret</i>
Ansvar	<i>Rektor och varje arbetslag</i>
Utvärdering – förväntade effekter	<i>Föräldrarna upplever att deras behov tillmötesgår och att förskolan fungerar som hemmets förlängda arm.</i>
Hälsa- och livsstilsfrågor	
Analys	
Mål	
Strategi	
Tid	
Ansvar	
Utvärdering – förväntade effekter	

7. Beslut och ansvarig för kvalitetsredovisningen

--

Lathunden

1. Bakgrundsfakta

Förskolans namn	
Rektor	
Kort beskrivning av organisering* av förskolan	Här beskrivs hur förskolan är uppdelad i olika arbetslag och hur ledningsorganisationen ser ut.
Upptagningsområdets sociala karaktär*	Hur ser upptagningsområdet ut? Det som tidigare år i KR uttryckts under rubriken är: förvärvsfrekvens, etnicitet, utbildningsnivå hos föräldrar, bostadstyp, stadsbygd/landsbygd, föreningsliv samt om kontakt med sociala myndigheten.

2. Kvalitetsarbetet

2.1 Vilka underlag för kvalitetsredovisningen har använts*?

Här kan man ta med vilka utvärderingar och enkäter man har med i sitt underlag för kvalitetsredovisningen och vilka som deltagit i dessa samt svarsfrekvens. Hur ser processen (årscykeln) kring kvalitetsarbetet ut på förskolan?

3. Förutsättningar förskolan

3.1 Ledning

Kommentar*

Här kan man ta med personalens synpunkter från klimatundersökningen.

3.2 Andel förskollärare

Mål tagna av fullmäktige
 2007 andel förskollärare 61%
 2008 andel förskollärare 64%
 2010 andel förskollärare 74%

Förskoleområde*	Andel förskollärare*
Här skrivs namnet på rektorsområdet.	Denna del kan personalavdelningen hos er räkna fram. Det finns en manual för att göra detta. Manualen skickas till VC.

Sjukfrånvaro på rektorsområdet*

Det finns en manual för hur man tar fram underlaget. Enklast är att personalavdelningen hos er räknar fram detta. Manualen skickas till VC.

Förskoleområde	Oktober 08	Mars 09

3.4 Vikarieanvändning*

Exempel: De allra flesta korta vikariatet löser arbetslaget inom sig och vid knappt en fjärdedel av alla vikariatstillfällen tillsätts en vikarie. När det gäller långa vikariat tillsätts vikarie i de allra flesta fall. Här går det att beskriva förskolan i stort eller skriva de olika arbetslagens namn i rutorna.

Andel tillfällen vikarier tillsätts	Korta vikariat (kortare än 5 dagar)	Långa vikariat (5 dagar och uppåt)
0-25%	x	
25-50%		
50-75%		
75-100%		x

3.5 Kompetensutveckling*

Hur många timmars KU i snitt under ett år får förskollärare på din/dina förskola/förskolor? Här räknas studiedagar, kurser och övrigt som bedöms som KU.	Syftet med denna fråga är att få syn på omfattningen av kompetensutvecklingen. Även om skolutvecklingsavtalet på 52 timmars kompetensutveckling i snitt per förskollärare inte gäller längre, så kan det vara intressant att se hur mycket tid som finns för förskollärarnas kompetensutveckling. Det går naturligtvis att även tänka in övrig personals kompetensutveckling. Beskriv gärna hur du har resonerat när du beräknat timmarna.
--	--

Hur många förskollärare har gått/går utbildning i Reggio* Emilia-pedagogik?	Antal	Andel
		Här räknas antalet som går/har gått utbildningen i förhållande till alla förskollärare oavsett sysselsättningsgrad.

3.6 Personaltäthet och gruppsammansättning*

Uppgifterna har skickats med på fil i samma mejl som utskicket av kvalitetsredovisningsmallen. Uppgifterna har hämtats från M: under statistik. Barnomsorgsassistenterna har tagit fram uppgifterna om antal barn och verksamhetschefen har lagt in uppgifter om personal. Barn per årsarbetare får du fram genom att dela antalet barn på avdelningen (kolumn C) med faktisk personal barngrupp totalt (kolumn K). När det gäller antal barn 0-2.5 år och 2.5 år och uppåt kan man vända sig till barnomsorgsassistenten. De har även statistik över 15-timmarsplacerade barn. Här gäller 31/3 som mätdatum.

Kriteriet beräknas som antalet inskrivna barn dividerat med det totala antalet årsarbetare avseende förskollärare, barnskötare och övrig personal som arbetar i den pedagogiska verksamheten.	Vår beräkning är följande barn/åa		Antal barn		
	Avdelning	Barn/åa	0,5-2 år	2.5 år och uppåt	Varav 15-tim plac

3.7 Närvarostatistik*

Här gäller oviktade volymtimmar. Barnomsorgsassistenten kan hjälpa till med siffrorna. Om du räknar själv lägger du ihop kolumnerna D och F i de bifogade filerna (se ovan). Närvaro i % hämtar du hos barnomsorgsassistenten.

Avdelning	Volymtimmar		Närvaro i %	
	Oktober 07	Mars 08	Oktober 07	Mars 08

3.8 Lokaler* och utemiljö

Här avses förutsättningarna för den pedagogiska personalen.

4. Arbetet i förskolan

4.1 Normer och värden

4.2 Utveckling och lärande

Lekinriktat* arbetssätt

Följande påståenden (hämtade från BRUK) kan vara bra att ha som utgångspunkt:
 Personalen är medvetna om sin betydelse för att utveckla barnens lek.
 Personalen strävar efter att utveckla sitt arbetssätt mot lek, skapande och lustfylld samvaro.
 Personalen uppmuntrar barnen att utvidga sin symboliska föreställningsvärld.
 Personalen uppmuntrar användningen av ”leksignaler” i form av repliker, gester, kläder, roller etc.
 Personalen uppmärksammar barn som har svårt att komma igång att fantisera och leka.

Matematik*

Här kan man ta upp hur satsningen har påverkat pedagogernas arbetssätt, pedagogernas medvetenhet, implementering av plattformen, matematikstimulerande miljöer, om man kan se några resultat i barngruppen mm. Jämför hur läget var innan satsningen med hur det är nu.

Språkutveckling*

Här beskriver man ett nu-läge. Man kan ta upp pedagogernas arbetssätt, pedagogernas medvetenhet, språkstimulerande miljöer, exempel på innehåll som lyfts i verksamheten resultat i barngruppen mm.

4.3 Barns inflytande

4.4 Förskola och hem*

Hur är kvaliteten på det dagliga mötet mellan personal och föräldrar?	Här kan man ta upp t ex hur man använder den dagliga kontakten till kontinuerliga samtal om barnets trivsel samt om utveckling och lärande. Sker det dagliga mötet i ett nära förtroendefullt samarbete med hemmet? Sker i det dagliga mötet en gemensam diskussion om planering och genomförande i förskolan? Utbyter man information?
---	--

4.5 Övergångar

• Läroplanen

”Vid övergången till nya verksamheter skall särskild uppmärksamhet ägnas de barn som behöver särskilt stöd” (Lpfö)

Vilka styrkor och svagheter finns i förskolans rutiner för övergång* till förskoleklass/fritidshemmet? Här avses rutiner när det gäller alla barn. Man kan ta upp överlämningssamtal, nätverk mm.
På vilka sätt ägnas barn som behöver särskilt stöd* särskild uppmärksamhet i samband med övergången till förskoleklass/fritidshemmet? Här avses rutiner när det gäller barn i behov av särskilt stöd. Man kan ta upp överlämningssamtal, nätverk mm. Vilka styrkor och svagheter finns i dessa rutiner?
Vilka rutiner finns för överlämnande* av åtgärdsprogram? Vilka styrkor och svagheter finns i dessa rutiner?

4.6 Övrigt

4.7 Uppföljning av åtgärder för förbättring från förra läsåret 07/08

Dessa åtgärder var beslutade	Uppföljning*
	Vad har hänt utifrån genomförande av beslutade förbättringsåtgärder?

	Vilka resultat har det blivit utifrån genomförande av beslutade förbättringsåtgärder?

5. Gemensamma områden

Förutsättningar för insatser/verksamhet, vilka insatser som görs och resultaten av insatserna bör framgå. Variation och utveckling över tid bör uppmärksammas. Iathund

5.1 Insatser för barn i behov av stöd

5.2 Barn med utländsk bakgrund

5.3 Arbetet med hälso- och livsstilsfrågor

5.1 Insatser för barn i behov av stöd

Mål

- *Skollagen*

Förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen skall utgå från varje barns behov. Barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling skall ges den omsorg som deras speciella behov kräver. Lag (1997:1212). Skollagen 2 kap 3§

- *Läroplanen*

”Alla som arbetar i förskolan skall samarbeta för att erbjuda en god miljö för utveckling, lek och lärande och särskilt uppmärksamma och hjälpa de barn som av olika skäl behöver stöd i sin utveckling.”

”Den pedagogiska verksamheten skall anpassas till alla barn i förskolan. Barn som tillfälligt eller varaktigt behöver mer stöd än andra skall få detta stöd utformat med hänsyn till egna behov och förutsättningar.”

”Hänsyn skall tas till barnens olika förutsättningar och behov. Detta innebär att verksamheten inte kan utformas på samma sätt överallt och att förskolans resurser därför inte skall fördelas lika.”

- *Borås Stads skolplan*

Samtliga ledare i förskolan och rektorer ansvarar för:

- Elevvårdsinsatser i hög grad görs i förebyggande syfte.
- Åtgärdsprogram upprättas och följs upp kontinuerligt och antalet åtgärdsprogram redovisas i kvalitetsredovisningen.
- Resurser garanteras de barn och elever som är i behov av särskilt stöd.
- Tillgodose behovet av specialpedagoger och elevvårdande personal.

Samtliga ledare i förskolan ansvarar för:

- Barn med försenad språkutveckling tidigt uppmärksammas så att rätt stöd kan sättas in.

Förskoleområde *	Antal barn* med åtgärdsprogram
Här skriver man namnet på förskoleområdet. Man kan givetvis välja att skriva namnen på de förskolor som ingår i rektorsområdet om man hellre vill dela upp det.	Mätdatum är 15 mars
Förskoleområde	Antal ärenden/uppdrag varje specialpedagog har en typisk arbetsvecka

Vilka insatser/förändringar har gjorts i verksamheten där det finns barn som är i behov av särskilt stöd?	Här kan man ta upp sådant som gjorts på grupp- och organisationsnivå eller i miljön.
---	--

5.2 Barn med utländsk bakgrund

Mål

- *Läroplanen*

”Förskolan kan bidra till att barn som tillhör de nationella minoriteterna och barn med utländsk bakgrund får stöd i att utveckla en flerkulturell kulturtillhörighet.”

”Förskolan skall medverka till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att både utveckla det svenska språket och sitt modersmål.”

”Förskolan skall sträva efter att varje barn som har ett annat modersmål än svenska utvecklar sin kulturella identitet samt sin förmåga att kommunicera såväl på svenska som på sitt modersmål.”

*Alla tabeller nedan ska redovisas till UE. Rektor avgör däremot vad som ska publiceras då flera tabeller kommer att visa låga antal och det finns risk för att man kan identifiera enskilda barn.

Antalet barn med annat* modersmål än svenska. Mätdatum 15 mars	Förskola	Totalt antal barn	Varav barn med annat modersmål
	Förskola A	45	10
	Förskola B	62	21

Hur många språkstödjare* finns på respektive förskola och i vilka språk?	Språk	Antal % tjänst språkstödjare
	arabiska	10%
	swahili	5%

Hur ser kvaliteten* på verksamheten ut för barn med annat modersmål?

Här kan man t ex ta upp följande frågor: Får barn med annat modersmål än svenska även modersmålsstöd? I vilken utsträckning är miljön språkstimulerande för barn med annat modersmål? På vilket sätt involveras föräldrarna i dessa barns språkutveckling? Finns tillgång till flerspråkig kompetens för att kunna kommunicera på ett naturligt sätt i den pedagogiska verksamheten?

5.3 Arbetet med hälso- och livsstilsfrågor

6. Bedömning av måluppfyllelse och åtgärder för förbättring - Åtgärdsplan

Utgångspunkten för avsnittet är Borås Stads Åtgärdsplan. Där finns en övergripande analys. Förskolan behöver dock göra en analys över sin verksamhet utifrån både sin kommunals åtgärdsplan och Borås Stads Åtgärdsplan. Vilka slutsatser kan man dra av de genomförda strategierna som finns i kommunalens åtgärdsplan? Var befinner sig förskolan i förhållande till den övergripande analysen? Hjälpfrågorna är tänkta som ett stöd i den egna analysen. Förskolan ska i första hand förhålla sig till de sex prioriterade områdena som finns i Borås Stads Åtgärdsplan. Hur den avslutande delen av detta avsnitt behandlas beslutar förskolan själv.

Borås Stads prioriterade områden enligt åtgärdsplan:	
Kvalitetsarbete*	
Analys	Vilka är styrkorna/svagheter med förskolans systematiska kvalitetsarbete? Vad beror det på? Hur är kvalitetsarbetet förankrat under året i arbetslagen? Styrkor? Svagheter?
Mål	Se Borås Stads Åtgärdsplan. Vilka blir förskolans egna mål utifrån de övergripande målen?
Strategi	Se Borås Stads Åtgärdsplan. Vilka strategier behöver förskolan arbeta med utifrån de övergripande strategierna?
Tid	Se Borås Stads Åtgärdsplan. Vilka tidsramar blir aktuella för förskolan?

Ansvar	Se Borås Stads Åtgärdsplan. Vem på förskolan är ansvarig för vad?
Utvärdering – förväntade effekter	Se Borås Stads Åtgärdsplan. Vilka effekter förväntar ni er på förskolan av de åtgärder ni beslutat?
Barn och elever i behov av särskilt stöd *	
Analys	Vilka är styrkorna/svagheter med arbetet kring barn och elever i behov av särskilt stöd? Vad beror det på? Här är det viktigt att uppmärksamma barn med funktionshinder. Här kan man reflektera kring EHT/åtgärdsprogram/resurser mm
Mål	Se ovan
Strategi	Se ovan
Tid	Se ovan
Ansvar	Se ovan
Utvärdering – förväntade effekter	Se ovan
Barn och elever med annat modersmål än svenska*	
Analys	Vilka är styrkorna och svagheter i arbetet med barn med annat modersmål än svenska? Vad beror det på? Hur stödjer förskolan barn som inte har tillgång till en person som talar barnets språk? Här kan man reflektera kring språkstöd och modersmålsträning och effekter av dessa.
Mål	Se ovan
Strategi	Se ovan
Tid	Se ovan
Ansvar	Se ovan
Utvärdering – förväntade effekter	Se ovan
Språkutveckling/Läsutveckling*	
Analys	Vilka är styrkorna och svagheter i arbetet med språkutveckling? Vad beror det på? Hur påverkas barnens språkutveckling av förskolans struktur och personalens medvetenhet? Styrkor och svagheter? Här kan man reflektera kring kompetens hos pedagogerna, arbetssätt och språkutvecklande miljöer.
Mål	Se ovan
Strategi	Se ovan
Tid	Se ovan
Ansvar	Se ovan
Utvärdering – förväntade effekter	Se ovan

Matematik *	
Analys	Vilka är styrkorna och svagheter när det gäller matematik i verksamheten? Vad beror det på? Hur påverkar förskolans struktur och medvetenhet hos pedagogerna barnens matematikutveckling? Styrkor och svagheter? Här kan man reflektera kring kompetens hos pedagogerna, arbetssätt, material och miljö.
Mål	Se ovan
Strategi	Se ovan
Tid	Se ovan
Ansvar	Se ovan
Utvärdering – förväntade effekter	Se ovan
Ledarskap – styrning och ledning*	
Analys	Vilka styrkor/svagheter finns i det pedagogiska ledarskapet? Vad beror det på? Vilka effekter syns av ledarutbildningen(Frida) som pågår? Finns det ett systemiskt tänkande hos rektor/i ledningsgruppen på förskolan? Hur präglar detta verksamheten?
Mål	Se ovan
Strategi	Se ovan
Tid	Se ovan
Ansvar	Se ovan
Utvärdering – förväntade effekter	Se ovan
Bedömning för lärande*	
Analys	Hur långt har förskolan kommit när det gäller att få barnen att förstå och utveckla sitt eget lärande?
Mål	Se ovan
Strategi	Se ovan
Tid	Se ovan
Ansvar	Se ovan
Utvärdering – förväntade effekter	Se ovan

7. Beslut och ansvarig* för kvalitetsredovisningen

Här skriver man datum och vem som beslutat om KR för förskolan.